

რედაქცია

ველიამინოვის ქუჩაზე, პრეტე ჩაიგეშტოვის სახ-
ლებში.

ხელის მოწერა

რედაქციაში და სტ. მელიქიშვილის სტამბაში.
ქალაქს გარეშე მცხოვრებთათვის: ВЪ Тифлисъ. ВЪ
редакцію газеты „Дრობა“.

გაზეთის ფასი

წელიწადში 8 — მან., და ნახევარ წელიწადში —
4 მან. და 50 კაპ., თვეში — 1 მან.
სალკე ნომერი — ერთი შაური.

დროება

გამოდის კვირისგან, ოთხშაბათობით და პარასკეობით

განცხადება

მიიღება ქართულს, რუსულს, სომხურს და უცხო-
ცხოვლს ენებზე.

განცხადების ფასი

დიდი ასოებით, ასოზე — 1 კაპ., ასო-მთავრულით,
სტრიქონზე — 8 კაპ., ციცეროთი, სტრიქ. — 5 კაპ.
პეტითი — 4 კაპ.

თუ საჭიროება მოითხოვს, რედაქცია გაასწორებს
და შეამოკლებს გამოგზავნილ სტატიებსა.
დაუბეჭდელი სტატია ავტორს არ დაუბრუნდება.

იბეჭდება და მომავალ კვირაში გამოვა
დროების პატარა

კალენდარი

ზამთრის თანავე საქართველოს
ყველა მაზრებში გაიგზავნება გასას-
ყიდლად.

ფასი ყველგან ორი შაური

რედაქციაში (ველიამინოვის ქუ-
ჩაზე, ჩაიგეშტოვის სახლებში) მიიღება
ხელის მოწერა მომავალი წლის

„დროებაზე“

ფასი მთელი წლის გაზ. 8 მან.
ნახევარი წლისა — 4 მან. და 50 კ.
სამის თვისა — 2 მან. და 50 კ.
ერთის თვისა — 1 მან. „ „ „

პირველი ნომერიდან წლის დამ-
ლევაში გაზეთის დაბრუნება ორ მა-
ნეთად ელირება.

ქალაქს გარეშე მცხოვრებთა შემ-
დგვის აღრესით უნდა დაიბარონ გა-
ზეთი: ВЪ Тифлисъ. ВЪ редакцію
газеты „Дრობа.“

ჩვენს აგენტებს წლებიდან და
შარშანდელი ფულების გამოგზავნის
თხოვნას ვუპყრობთ.

ფალტონი

მგზავრის შენიშვნები *)

II

ზავსწვევით ჩვენი ბაასი და მზე-
მაც კარგა გადინარა. მუშებს ახლად
სამხარი ეჭვით, რადგან მოისმონ
გახურებული „პოპულის“ ხმა და ამი-
თი ეტყობოდა, რომ ახლად იყენენ
შეხურებულს ღვინოთ. გამოვეთ-
ხოვე მობასებს და საღამო ჟამზედ
მივედი ს. სხინვალს.

სხინვალზედ ის საყინულე, რო-
მლის ნახვა მე გულით მსურდა, არის
ასე სამის ვერსის სიშორეზედ. ჩემი
მისვლის მეორე დღეს შემხვდა ერ-
თი ჩემი ნაცნობი და ის წამომაყა.

სხინვალისგან ერთი ვერსის სი-
შორეზედ ვაკეთ საველია: მერძე
შეუღებდა კაცი მშვენიერად აყვავე-
ბულ გორაკებს; აქა-იქ გამოჩნჩხა-
რებენ წყაროები, რომლებსაც, გაუ-
ვლით რა ახლავს, გცემთ სახეში სი-
გრისეს. საყინულეს მახლობლივე
არის სოფელი საბა-წმინდა. ეს სახე-
ლი აქვს სოფელს მიღებული ეპი-
ტელისიდან, რომელიც წმინდა მამა
საბბას სახელზედ არის ნაშენი.

*) „დროება“ № 132.

განცხადება

„დროების“ რედაქცია, ერთი ქარ-
თული ლიტერატურის მოყვარე პი-
რის მონდობილობით, აცხადებს, რომ
ინც რედაქციაში წარმოადგენს, ან
სამუდამოთ ან მხოლოდ გადასაწე-
რად, ქართულ პოემას, სახელად
„სამანე გმირთა“

იმწამსვე ათს თუშანს მიიღებს
ჯილდოთ.

სხენებული პოემა, როგორც გა-
გიგონია, ერთს ვილაც ბერს დაუ-
წერია, ეგონებთ წარსულ საუკუნეში.
იმაში აწერილია ლექსით ქართველი
გმირების ცხოვრება და მოღვაწეობა.
ამ 30-40 წლის წინათ, უფ. პლა-
ტონ იოსელიანსა და თ. ბიორგი
მრისთავს უნახავთ ის საღაც და წაუ-
კითხავთ.

ამ მოკლე ხანში დაიწყო ბეჭ-
დვა პეტროვის თხზულებათა.
მაგრამ დაბეჭდავთ, საუბედუროდ,
ყველა ამის თხზულებანი ვერ ჩაუ-
გდიათ ხელში; სხვათა შორის, იმათ
აკლიათ კომედიები:

- 1) „მეთრი დათვი ფაშისა“
- 2) „ქმარი ცოლის მაყარი“
- 3) „პატრი ზარაფი“
- 4) „ჯერ მოკვდნენ და მერე და-
ქორწილდნენ და

ბ) „ახ, მართალ-გამკითხავო, შენ
მიბატრონე!“

დაბეჭდავნი უმორჩილესად სთხო-
ვენ იმ პირთ, რომელთაც აქვთ ხე-
ნებული თხზულებანი, წარმოადგი-
ნონ „დროების“ რედაქციაში, რომ-
ლიდამაც, თუ მოითხოვენ, ხელნაწერს
დაბეჭდვის შემდეგ უკანვე მიიღებენ.

საქართველო

ახალციხის

ქველმოქმედი საზოგადოება

ამ სტატიის ქვემოთ მკითხველი
ნახავს ახალციხის ქველმოქმედი
საზოგადოების წესდებას, რომელიც
მის იმპერატორებით შმალღესობას
ქაქასიის ნამესტნიკს ამ წლის 28
მარტს დაუმტკიცებია.

„ქაქასში“ დაბეჭდილის ანგარი-
შიდამ ეტყობოდა, რომ გახსნი-
სა თანავე საზოგადოებას მიუღია თა-
ვის მხედველობაში ახალციხის საქა-
ლებო უფასო შკოლა. ამასთანავე
ეტყობოდა, რომ საზოგადოებას
თითქმის იმდენი შემოსავალი აქვს
ამ ჟამად მარტო მწვერთავან, რომ
შკოლის ნახევარ ხარჯს აუვა. შკო-
ლას ეჭირება წელიწადში 1,100 მა-
ნეთი; მწვერთავან წლიური შემო-

სავალი არის 565 მანეთი. ამას გარ-
და შკოლას აქვს თითქმის ყველა-
ფერი, რაც ამ გვარი შკოლისათვის
საჭიროა, და 885 მან. და 80 კაპ.
ფული.

რამდენათაც ჩვენ გავგიგია, რო-
გორც ხსენებული საქალბო უფა-
სო შკოლისა აგრეთვე ამ საზოგა-
დოების დაარსება ახალციხეში ერ-
თის პირის — ანა ბესარიონის ასულის
მუსხელოვის — თაონობით მოხდა.
ამან ითავა პირველად შკოლის სა-
ქმე; ამის მეცადინეობით შესდგა და
დამტკიცდა თვით ეს საზოგადოებაც.

მაგალითი იმ პირებისათვის, რომ-
მელნიც მუდამ სჩივიან, რომ ჩვენში
ერთ პირს არაფრის გაკეთება არ შე-
უძლიანო, ისეთი უმეცარი და დაუ-
დევნელი ხალხი ვართო, რომ რაც
უნდა კეთილი რამ გინდოდეს, არ
დაგიჯერებენო! მაგალითი იმ პირე-
ბისთვის, რომელთაც ხელები გულ-
ზე დაეკრებიან და გაიძახიან: „მართა
რა ჰქნას, როდესაც ყველა დანარჩე-
ნი იმის მოწინააღმდეგენი არიანო!“

ეს მაგალითი კარგათ გიმტკიცებსთ,
რომ ვისაც ჰსურს რისიმე გაკეთე-
ბა, კიდევ შეუძლიან; ვისაც თავი-
ანობა, ნამდვილი სურვილი და ენერ-
გია აქვს, ადვილად მოახერხებს, ყვე-

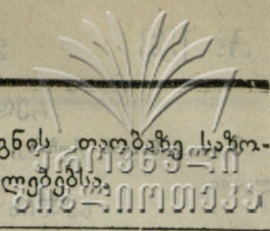
ხელითაც არიან წარწერილები. მტ-
ყობა ამ შესანიშნავ ძველ ტაძარს
მნ.ხავეები არა ჰკლებია.

შენობა არის ძრიელ ძველი. შემ-
დგვი გარემოება მაგონებს, რომ ეს
ტაძარი ეკუთვნის ძიელ ძველ დრო-
ებს: ეკლესია არის დახატული სქე-
ლი კრამტივით გათლილი კლდითა.
რაც კი ჟამთა ვითარებას შეუზრჩე-
ნია — ისრეა შედუღული ერთმანეთ-
ზედ, რომ ერთი გათლილი ქვა გვეგო-
ნება. ჩრდილოეთის მხრივ ზედ ეკ-
ლესიაზედ არის ამოსული უშეც-
ლებელი ბლის ხე. ეს ბალი, რო-
გორც ეტყობა, კიდევ დაბერებულა.
შუნი ისრეთი გაჭირვებული და შე-
წუხებული იყო ჩვენი ხალხი, რომ
დიდათ არ შეიწუხებდა თავს და ამას-
თან არც სცალოდა, რომ ეკლესიის
ბანზედ ბალი დაერგო. მაშასადამე,
ეს არის ამოსული კურკით, რადგან
გარშემო უდგია მაღალი ბლის ხე-
ბი. მოგვხსენებთ, კურკით ბალი
გვიან იზდებოდა, რადგან ის მაგარი და
მწუა გვიან იმოქმედებს. რამდენი ხა-
ნი უნდა გამოსულიყო, რომ ამ უნა-
ყოფო ადგილზედ-ბანზედ, სადაც მი-
წა საქმაოდ არ არის, ბალი ამოსუ-
ლიყო, გაედგა ამ სისხო ფესვები და
დაბერებულიყო! რასაკვირველია, რომ
დიდი ხანი გავიდოდა.

ამ შენობის სიმშვენიერესთან ეკ-
ლესიას არ აკლია ბუნების სიმშვე-
ნიერეც. შინ ვაკე ადგილი, შემო-
სილი მწვანე ბალახით, ვერდზედ
ცივი წყარო და გარშემო თეთრი
ეკალა მცენარე, რომელიც დატვირ-
თული იყო ნაყოფებით. საკვირვე-
ლია — და რა არ არის საკვირველი
ამ ჩვენ ცხოვრებაში — აქვე მდგომი
ქართველები ამ მცენარეს არ აშე-
ნებენ, თავისთინ არ იჩენენ, ან და
ეკლესიასთან აღმომცენარებულებს
არ უვლიან, რომ უფრო მსხვილი
ნაყოფი მოიტანოს.

III

საბა-წმინდიდან ჩემმა მგზავრმა
მიმიყვანა „მონასტრში“, რომელიც
საყინულეზედ ახლოა. მიწიდან, თი-
თქვას ხე ამოსულა, არის ამომარ-
თული რამდენიმე საყინის სიმღლე-
ზედ წითელი კლდე. ამ კლდეს თა-
ვი მეიდანით რვეალი აქვს, რომე-
ლიც მიდგმული აქვს მთიდან წა-
მოწვდნილ ქედთან. ძლდის თავზედ
და ქედზედ აშენებულია კოშკი, რომ-
მელშიაც ვარდის მცენარეები სდგას
(როგორც ხერვლიდგან გავარჩიეთ).
ეს კლდე სამ ეტყათ არის გაყო-
ფილი. ქვეით არის ბოხელი, კლდის
ახურებით; შუა ეტაჟში არის ორი
ოთახი. პირველი ოთახი არის აუზი

ლა კეთილ საქმეში თანამოაზრებ-
სა და თანამგრძობობებს მონახავს.

რასაკვირველია, სხვაგან სადმე ამ-
გვარი კეთილი საქმე რომლისამე
კერძო პირისა თითქმის შეუნიშნავად
ჩაივლიდა; ამ გვარ საქმეებს იქ მი-
ჩვეულნი არიან.

მაგრამ ჩვენში სულ სხვაა: ისე
იშვიათად მოგვიხდება ხოლო ამ გვა-
რი შემთხვევების დანახვა, რომ რო-
ცა ერთს სადმე შევანხნეთ, ზეცისა-
კენ ვაშვერთ ხელებსა და ალტაცე-
ბით ვიწებთ ლაპარაკს. რას იქმ?
სამაგალითო, კეთილი საქმეებით ღა-
რიბმა ჩვენმა საზოგადო ცხოვრებამ
ეს მოიტანა!..

ს. მესხი

**წესდება ახალციხის
ქველ-მოამბელი საზოგადოებისა**

1) ახალციხის ქველ-მოამბელი
საზოგადოება არსდება იმ ჰაზრით,
რომ ახალციხის ქალებში გაავრცე-
ლოს განათლება, სარწმუნოებისა და
შთამომავლობის გაურჩევლად.

2) საზოგადოებას შეადგენენ ნამ-
დვილნი მწვერნი და მწვერნი თანა-
მგრძობელნი; ამას გარდა შეიძლება
იყვნენ: მწვერნი მზრუნველნი, ქვე-
ლის-მოამბელი და საპატია მზრუნ-
ველნი.

3) ნამდვილ მწვერს შეაქვს საზო-
გადოების კასსაში ყოველ წელიწადს
ერთი თუმანი ან ერთხელ და
სამუდამოთ ათი თუმანი, მწვერს-
თანამგრძობელს—5 მან., ან ერთ-
ხელ და სამუდამოთ ხუთი თუ-
მანი და საპატია მზრუნველს—წე-

ლიწადში ხუთი თუმანი. ან სამუდამ-
ოთ ორმოცდა ხუთი თუ-
მანი.

4) მწვერი-მზრუნველი ჰქვია იმ
მწვერთა, რომელნიც თავის ვაგლე-
ნით შკოლის კეთილდღეობისა და
წარმატებისათვის ზრუნავენ.

5) მწვერი—ქველის-მოამბელი კი
იმ პირთ ჰქვია, რომელნიც თავის
შრომით იღებენ შკოლაში რომელ-
სამე მონაწილეობას.

6) საზოგადოების საშუალებას შე-
ადგენს: ა) ქ. ახალციხის ყოველ
წლიური შეაწირავი—300 მანეთი, ბ)
მწვერთა შემოსატანი ფული, გ) ერთ
ხნობით შეწირული ფული გარეშე
პირთაგან და დ) სპექტაკლების, კონ-
ცერტების, სალიტერატურო სალა-
მოებისა და სხვა კანონით ნებაყოფ-
ლი საშუალებით მოკრეფილი ფული.

7) საზოგადოების საქმეებს განა-
გებენ: გამგებელი კომიტეტი და
კრება ნამდვილთ მწვერთა.

8) გამგებელი კომიტეტი შესდგე-
ბა თავსმჯდომარისაგან და ოთხ მწვე-
რთაგან, რომელნიც სამი წლით
აირჩევიან. შოველ წელიწადს კამი-
ტეტიდამ გამოდის ერთი მწვერი—
ჯერ წილის ყრით და მერე, ვინც
უფრო აღრეა არჩეული; გამოსული
მწვერი შეიძლება ხელმოკრეთ აირ-
ჩიონ. ამას გარდა კამიტეტის მწვე-
რებად ირიცხებიან: უეზდის უფრო-
სი, ქალაქის ერთი დეპუტატთაგანი,
საპატია მზრუნველნი და შკოლის
გამგებელი.

9) გამგებელი კომიტეტის საქმე
არის: ა) შოველ წლიური შემოსავალ-
გასავლის ანგარიშის შედგენა, ბ)
წლიური ანგარიშის შედგენა საზო-

გადოების მოქმედებისა, გ) ზრუნვა
საზოგადოების ღონისძიების შემატე-
ბაზე, დ) ზედამხედველობა შემოსა-
ვალ-გასავალზე და ე) შკოლის
შინაგანი წყობილობისთვის წესდების
შედგენა.

10) საზოგადო კრების მოვალე-
ობა არის: (ეს კრება ყოველ წელი-
წადში ერთხელ შეიკრიბება;) ა) წლი-
ურ შემოსავალ-გასავლის განხილვა
და დამტკიცება, ბ) წლიური ანგა-
რიშის განხილვა, გ) ამორჩევა თავს-
მჯდომარისა, გამგებელი კომიტეტის
მწვერთა, მდივნისა(სეკრეტრისა) რო-
მელიც იმავე დროს ხაზინდარიც
არის, და შკოლის გამგებლისა.

11) შოველ არჩეულ პირზე ამო-
ირჩევა აგრეთვე თითო კანდიდატი
(მოადგილე).

12) საზოგადოებას თავის საკუ-
თარი ბეჭედი აქვს.

13) ამ ჯგრობით საზოგადოება
ხსნის პირველ-დაწყებით ერთ კლა-
სიან შკოლას, რომელშიაც სწავლა
ხუთ წელს გაგრძელდება.

14) შკოლაში ასწავლიან: ა) სამ-
ღეთო წერილს, ბ) რუსულ ენას, გ)
ქართულ ენას, დ) სომხურ ენას, ე)
არითმეტიკას, ვ) ხაზვასა და ელე-
მენტალურ გეომეტრიას, ზ) სამშო-
ბლოს ცნობას, ი) გალობას, თ)
ხელსაქნარსა და ი) გიმნასტიკას.

15) დაახლოებითი ზედამხედვე-
ლობა შკოლისა მიენდობა შკოლის
თავსმჯდომარეს, რომელსაც ამ საქ-
მეში შკოლის გამგებელი ეხმა-
რება.

16) შკოლის დამოკიდებულება
სამასწავლებლო მთავრობასთან ემო-

რჩილება ამ საგნის თაობაზე საზო-
გადო წესდებულებებს.

დღიური

ქალაქის საავათყოფოს უჩივიან:
ამას წინათ „მფილისის მოამბეში“
იყო გამოცხადებული, რომ ვილაც
ერთ ხელ ნაღრძობ აფიცებს, რომე-
ლიც ამ საავათყოფოში მიეყვანათ,
დიდი წვალეა დასჭირდა, სანამ
ვინმე მიეშველაო. ახლა ჩვენც ერ-
თი მღველი გვეწერს, რომ ძლიერ
შეწუხებული მიმიყვანეს ამ დღეებ-
ში საავათყოფოში და დიდის ხნის
მოცდის შემდეგ, როგორც იყო, დე-
ჟურნის ექიმის ხილვას ველირსო,
მაგრამ რა გამოვიდა: რალაც მიხეზე-
ბი მომინახა და არ მიმილოცო.

ზანსაკუთრებით ახლა, როდესაც
ზამთარი და ცუდი ტაროსი დადგა
ჩვენს ქალაქში და მაშასადამე ავათ-
ყოფების რიცხვი გამრავლდება, უ-
რიგო არ იქნება, რომ ამ საზოგა-
დო ჩივილს ჯგროვანი ყურადღება
მიექციონ.

* *

სომხური გაზეთი „მელუ პიასტა-
ნი“ გვაცნობებს, რომ ზორში ქა-
ლაქის ახალი გამგეობის მოთავედ
უფ. იაკობ მლიმირზოვი არის და-
ნიშნული და ახალციხეს უფ. მ.
ხითაროვი.

* *

ამავე გაზეთის სიტყვით, ამ დღე-
ებში შოთი-მფილისის რკინის გზის,
სავაჭრო საქონლის ვაგონი, სურამის
ქედზე რელსებიდამ გადასულა და
ხრამში გადავარდნილა. მინ დამარ-

და შიგ გარედგან წყალი გადმოდის;
მეორე ოთახში არის ფურნე. ამ ო-
თახიდან მესამე ეტაჟში ახერტი-
ლია კლდე ისე ვიწროთ, რომ თუ
პატარა ზორბა კაცი შეხვდა, ძნელად
აძვრება. ასევე შეიძლება მოძრავი
ხის კობით, რომელიც თან აიტანება.

სახურავად ამ ხერფის აქვს სქელი
მუხის ბადიმი, რომელიც სქელი მუ-
ხისავე ურდულებით იკეტება. ეს
ზემო ეტაჟა წარმოადგენთ დიდ
ზალას, რომელსაც შუაში კლდის
სვეტი უდგია. აქ ბუხარია და კლდე-
ში გამოჭრილი ტანტი მისივე მუთა-
ქით. აქვე კუნძულში არის პატარა
სამწირველო, რომელშიაც ოთხი
კაცი გაიმართება. ჩემმა წინამძღვარ-
მა შემიყვანა ტრაპეზში და მოწიწე-
ბით მიმიყვანა სარკიან ყუთთან.—
„მე ყუთში, მითხრა იმან, არის ნა-
წილი წმინდა მოლოზნისა.“ ავხადე,
შიგ სდევს მარჯვენა ფეხი; კოჭშია
მოჭრილი, მარტო წინა თათია შეუ-
შლელად, ხორკით უქუსლოდ. ხო-
რცი ზედ არის შემწვარი. როგორც
ლორი ისრე გამოსულა განსვენე-
ბულის მოლოზნის ფეხი. ზემო პი-
რი თათისა, სირბილეში ამოგლეჯი-
ლია. ჩემმა წინამძღვარმა მითხრა
ამაზე: „მართ ვილაც თავადის ცოლს
წავლო ეს ფეხი და ამოველიჯაო,

რომ შემწვდ მყვანდესო, მაგრამ გა-
ურისხდაო ფეხი და უკანვე მოიტა-
ნაო.“ და სჯერათ ეს....

დღემდინ, ვისაც კი შეხედებით,
და მოაგონებთ ამ ფეხს კრძალით
ახსენებენ.—ამტენი ხანი როგორ
გასძლებდაო, თუ სასწაულო-მოქმე-
დი არ ყოფილიყოო.

საყინულე აქედგან რამდენიმე ოც
ნაბიჯზედაა.

წარმოადგინეთ კარგად მაღალი
წვერიანი მთა. ამ მთის წვერიდან
მოკიდებული ძირამდინ წამოყრილია
სხელი, დაოთხკუთხული, სიბე კლდე.
მანამ არ დაუკვირდება მნახავი, არ
დარწმუნდება თუ ეს კლდე არ არის
რომელიმე ძველი, ისტორიული, რა-
მე ნაშენობისა, რომელიც დროთა
ბრუნვის გამო გაოხრებულია და დარ-
ღვეულა; მარამ სრულებითაც არა.
ეს არის ისრე ბუნებითად. მთა თი-
თონ კლდინია. შეიძლება ეს ესთ-
ქვათ: დიდი ნიაღვრების გამო გად-
მოფხეკილა მიწიანი ზურგი მთისა და
კლდე ჩამოუხიდა.

მთის ძირში სქლად არის, ვაკე
ადგილზედ, წამოყრილი კლდეები,
რომელნიც ერთი ერთმანეთზედ არი-
ან შხორავებულნი და ერთმანეთ-
ზედ წახურვილინი, რისგამოც კლდე-
ებში ზანებია დარჩენილი სოროე-

ბიით. ძლდის სოროები, ზოგ-ზოგი
კარგა ვრცელდება ასე, რომ ორი
კაცი ჩეტივა შიგ. ამ სოროებში
მუდამ სინოტივეა, მუდამ სწვეთამს
კლდეებში ზეთივით.

ზ-ფხულში, როდესაც მზე საშუ-
აღლოზე სდგას, როდესაც საშინელი
სიცხეა და პირ-და-პირ დადგება ამ
სოროებს, მაშინ ჩამოწვება სორო-
ში, კლდის ძირებში სიპი ქვასავით
ყინული—ისეთი კამკამი, როგორც
ბროლი, სუფთა და უენებო. წაშო-
რებით სჯობიან ზამთარში მდინარე-
ებში ამოჭრილს და შენინისგის ქარ-
ხანაში ხელოვნურად გაკეთებულს
ყინულს.

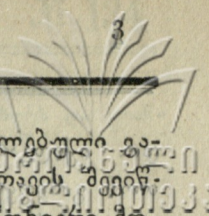
როგორც ზამთარში ბალკონზედ
ჩამოეკიდება ყინული, სწორედ ამ-
გვარად იყო ერთ კლდეზედ, სორო-
ში, რამდენიმე ჩამოკიდებული. რომ
მივედით, ძალიან გაოფლიანებულები
ვიყავით. ჩავედით ერთ სოროში და
ისეთ ნაირად შევეცივდა, რომ ეე-
ლარა ვაწამეთრა, ათ მინუტს ვერ
შესძლებს ზოგი ერთი შიგ ყოფნას.
როცა ღრუბლიანი ან ცივი დარია,
მაშინ მხოლოდ სწვეთავს და არ ჰყი-
ნავს. რაც უნდა თფილი რამე ჩას-
დოთ, სოროში ხუთ წამში გააცივებს.
ჩვენც ვისარგებლეთ ამ ყინულით—

ერთის სოროდგან ორი სულ თეთრი
ყინული ამოვამტერიეთ.

რამოდენი ბუნების სიმდიდრე, ბუ-
ნების სიუხვეა ამ პაწაწა საქართვე-
ლოში: სხვა და სხვა ნაირი მინერა-
ლური წყლები, მანვეულეებები, ძვე-
ლი ნაშენობებები და სხ. და სხ. შეა-
დარეთ, მკითხველო, ეს სიუხვე ჩვე-
ნის ბუნებისა ჩვენს ცხოვრებას: რა
საშინელი სიღარიბეა ჩვენში, სიღა-
რიბე ორ ნაირი; მატერიალური და
გონებითი. მისაც შეუძლიან რამე,
რა გვარად, ფთხილად, მაღავს თა-
ვის შეძლებას, თუ გინდ გონებითს,
თუ გინდ მატერიალურს, რა გვარად
მიყრუებულნი არიან!

ჩვენგან გაუცნობელნი არიან ეს
ამოდენი შესანიშნავი ადგილები. ბა-
დამთიელები მოდიან პირ-და-პირ ჩვე-
ნი ბუნების გასაცნობად, და ვინც
ვერ მოდიან, ნატრობენ ნახვას. ჩვენ
კი, ჩვენ კი ჩვენი სამშობლოს სიმ-
შენიერეს, ჩვენ სიმდიდრეს გულ-
გრილად უცქერით და ვერც კი ვი-
ცნობთ ჩვენ მშობელს. რად ხდება
ესრედ? ჩვენი უხვირობისაგან.

მგზავრი ძახი

ცხებულა და ვინ არა—ჯერ არავინ იცის.

* *

მთი შეცდომა მოგვივიდა წარსულ ნომერში: „დღიურში“ დაბეჭდილი იყო, რომ ამ მოკლე ხანში სომხური სცენის მოყვარენი „უფსუნდუკიანცის კომედის — მელიზარის — წარმოდგენას აპირებენ.“ „მელიზარია“ სრულებით უფსუნდუკიანცის კომედია არ არის, ის არის ძველი ტრაგედია უფსუნდუკიანცისაგან რუსულიდამ სომხურად ნათარგმნი.

შერთვას. რაჭველ გლენ-კაცობაში ჩვეულებათ არის, რომ სასიძომ ქალი უნდა დანიშნოს ჯერ და შემდეგ ერთის ან ნახევარის წლისა ჯვარი დაიწეროს; ჯვარის დაწერა და ცოლის შინ წყენა ერთია. ამასთან ისიც ჩვეულებათაა, რომ სასიძომ დანიშნისათანავე ქალის დედ-მამას უნდა მისცეს ასი მანეთი ან მეტი ან ნაკლები, შეძლების დაგვარად. ამ ფულს „საძიძოს“ ეძახიან.

ბაიარა ამ დანიშნისდრომ და მოაწია ჯვარის-წერამ. წაიყენეს ქალი და კაცი ეკლესიაზე ჯვარის დაწერათ; მღვდელიც იქ ბრძანდება. მღვდელი ჰკითხავს მექორწინებს: იციან მათ საჭირო ლოცვები თუ არა? სკოლოცეცის, რომ იმან არაფერი ლოცვა არ იცის, მას მხოლოდ სწამს ღმერთი, დაღის ეკლესიაზედ, სადაც მღვდელი ლოცულობს და ის პირ-ჯვარს იწერს და ღმერთს ევედრება. მღვდელი ეტყვის: არა, ეგ საქმეა არ არის, ეხლა ახალი განკარგულებათაა, რომ, თუ ესა და ეს ლოცვები არ იციან, ჯვარის დაწერა არ შეიძლება. ამ შემთხვევით საწყალი ჯვარ-საწერები და მათი წამყოლიც ისეთ განცვიფრებაში და ჯავრში ეარდებიან, რომ არ იციან რა შოა-გვარონ.

ბოლოს არჩევენ, რომ ეგებ მღვდელმა იკადროს საგვირგინოზედ დაწესებული ფულის მომეტებული მიღება და დაგვეწეროს ჯვარი. ამ აზრით მიართმევენ მღვდელს ხუთ მანეთს, მაგრამ ის ხმ.საც არ გაცემს; შემდეგ კიდევ დაუმატებენ თითო მანეთობით ერთს თუმანადის და ხან ოცდა ხუთ მანეთამდისაც; მაშინ მღვდელი ეტყვის მათ, რომ თუ მაინცა და მაინც სურსთ საქმის გათავება, თუმანი საგვირგინო მისცის მას და ოცდა ათი მანეთი დასდენ საწინდრათ (გარათ) იმ პირობით, რომ ესენი ერთი თვის განმავლობაში ისწავლიან საჭირო ლოცვებს და მაშინ შეუძლიანთ ეს სამი თუმანი უკანე წაიღონ; წინააღმდეგ შემთხვევაში, ეს ფული ეკლესიის სასარგებლოდ შეირაცხება.

რა ქნას საწყალმა გლენმა? თუ არ გადაიხადოს ეს ფულები, ხომ ჯვარ-დაუწერელი დარჩა და ის ასი მანეთიც დაეკარგა, რომელიც ქალის დედ-მამისათვის მიუცია „სიძიძო“. აიღებ? გლენი, თუ აქვს, ორმოც მანეთს ოფლით ნაშოვარს, ან მამასისხლათ ნაფალეცს და ჩაუთვლის მღვდელს ხელში; მღვდელი აიღებს ამ ფულს დასწერს ჯვარს და გაუშვებს.

ახალი სიძე, იმ აზრით, რომ ეს საწინდრის ფული არ დაეკარგოს, მაშინვე შეუდგება ლოცვების სწავლას. (რა კარგი დროა და!) ხან იმას სთხოვს და ხან ამას: მაწავლე ლოცვებო. მაგრამ ვინ არის მადლიანი, რომ მოეხმაროს; ვის სცალია მისთვის! ბოლოს ამ ხუცის დიაკვანს მოსძებნის და სთხოვს: თუ საჭირო ლოცვებს მაწავლე, ერთ თუმანს მოგცემო. დიაკვანი გამოართმევს ერთ თუმანს და დაუწყებს სწავლებას.

მთი თვის შემდეგ, გაიქცევა გლენი მღვდელთან და ეტყვის: ვისწავლე ლოცვები, ჩემი ფულები და მიბრუნეო. მღვდელი ეტყვის:—რამ გაგაგოქა, კაცო, მე ჩემი დღე მაგ ლოცვებს ვჭკიფებლობ და კიდევ ვერ დამისწავლიაო, და შენ ერთს თევს როგორ დაისწავლიდიო! ამ სიტყვებით გაისტუმრებს შინისაკენ, ჩაუარა საწყალ გლენს ამ ხუთმა თუმანმა ასეუბრალოდ. მერე ნეტავი მღვდელი ეკლესიას მაინც მოახმარდის ამ ფულს! აქვე საჭიროთ ვრაც ვრთქვა, რომ, არა თუ მარტო რაჭში, მუთათისს გუბერნიის სხვა მანრებშიდაც მღვდლები ასე მოქმედებენ.

აქ კიდევ ვიმეორებ, რომ ასე იქცევიან მხოლოდ ზოგიერთი მღვდლები.

Z)

რუსეთი

პეტერბურღში სდგება ახალი საზოგადოება, რომლის მიზანი იქნება, რომ სხვა და სხვა ფაბრიკებისა და მოხელეების მუშა-შაგირდებზედ იზრუნოს, დაიცვას ისინი კაპიტალისტების შევიწროებისაგან და ეცადოს, რომ სწავლა და თავის საქმის ხელშეწყობა და გააგრძელოს იმათში.

* *

მრთს მდიდარ პიეველ ვაჭარს ისეთი საავთმყოფოს გამართვა განუზრახავს თავის ხარჯით, სადაც ამ ქალაქის ღარიბ ხალხს მუქთად შეეძლებათ, ავთმყოფობის დროს, დაწოლა და რიგიანი მზრუნველობის მიღება.

* *

რუსულ გაზეთებში ერთი შესაძრწუნებელი ამბავია გამოცხადებული: ქალაქს პავლოგრადში (მკატერინოსლავის გუბერნიისაში) პოლიციას რაღაც დანაშაულობისათვის ერთი ვიღაც კაცი დაუტყუალებია. რამდენიმე დღის განმავლობაში ამ ტუსადისთვის არც საჭმელი მიუკარებიათ არაფერი და არც სასმელი. ბოლოს იქამდი მისულა, რომ თავის დაღრჩობა მოუწოდებია; მაგრამ ამ დროს კარები გაუღიათ და როგორც იყო სიკვდილისაგან უპატივებიათ.

* *

სრულ-წლოვან ხალხში წერა-კითხვის გასაფრცვლებლად, პეტერბურღის სამასწავლებლო ინსტიტუტთან იხსნება საღამოობით ცალკე კლასები, სადაც ყველას შეუძლიან იაროს წერა-კითხვის სასწავლებლად. ამ საღამოს სწავლისათვის არავის არაფერი არ გადახდება.

უცხო ქვეყნები

გარსოზოვიანა. თითქმის ყველა გაზეთებში დაბეჭდილი იყო ამას წინათ, რომ პეტრიას ვანზრახვა აქესო, რომ ბერცოგოვინაში თავის ჯარები ჩააყენოსო და ამ ნაირად ერთის მხრით არეულობა მოსპოსო

და მეორეს მხრით იძულებული გახდა მოსალო, რომ თავის შევიწროებული ხალხების კანონიერი მოთხოვნები დააკმაყოფილოსო.

ამ ხმამ იმდენათ აღელვა ზოგიერთი სახელმწიფოები, რომ ინგლისის გაზეთებმა გამოაცხადეს, რომ, თუ ეს ასე მოხდა, მაშინ ჩვენი მმართველობა, თავის ინტერესების დასაცველად, სტამბოლს გაგზავნის თავის ხომალდებსაო. ზოგი კი იქამდინ მივიდა, რომ მეროპის ომიანობაზედაც დაიწყეს ლაპარაკი.

მაგრამ ახლა მენის გაზეთები თითქმის დარწმუნებით აცხადებენ, რომ ამ ხმას არავითარი საფუძველი არა აქვსო.

სერბია. უცხო ქვეყნის გაზეთები გვარწმუნებენ, რომ სერბიასა და ჩერნოგორიას მოლაპარაკება აქვე ერთმანეთში იმის თაობაზე, რომ, თუ ვინიციობაა, მოსალოსთან ბრძოლა ასტყდა, ერთად იყენენ, ერთად გაუწვიონ იმას წინააღმდეგობა. ამ პირობის ძალით, როგორც ამბობენ, სერბია ვალდებული იქნება, რომ ჩერნოგორიას ფულით დაეხმაროს და ჩერნოგორია თავის მხრით ჯარებს განოიყენოს საომრად. მოიანობის გათავების შემდეგ კი, თუ გაიმარჯვებსო, ბოსნია სერბიას შეუერთდებაო და ბერცოგოვინა ჩერნოგორიასა.

— ამბობენ, სერბიამ ბარიბალდისთან კაცი გაგზავნა სათხოვნელად, რომ თუ ომი აგეიტყდა, ვინიციობაა, დაგვეხმარეთო.

საშრანგეთი. თფილისში მოსულნი დეპეშა გეაცნობებს, რომ ნაციონალურ პრეზს ერთხმად გადაუწყვეტა, რომ ეს პრეზა უნდა დიშალოსო და ახალი პრეზისა და სენატისთვის არჩევიანი მომავალი წლის ფებრუალში უნდა იქნესო.

— პრეზამ მიიღო არჩევიანის კანონი თითქმის შეუცვლელად.

ქრონიკა

58

შარსმანი I-ის მშობა

შემდეგ შარსმანს უნდოდა ალბანის დაპყრობა, მაგრამ რადგან იმისი შეილი, რადამისტი, დღითი დღე ძლიერდებოდა და ჰსურდა მამის ტახტიდგან გადმოგდება და თვით გამეფება, დაანება თავი ამ განზრახვას. იმან ისრე აჩვენა თავის შეილს რადამისტს თავი, ვითომც სრულიად არ იცის იმისი განზრახვა: მოუწოდა და უთხრა, რომ სომხეთი იმის ძმას მიტრიდატს არ ეკუთვნის, არამედ იმის მეფედ ის უნდა იყოსო. ამ მიზნისა გამო, რადგან უმიზნოდ მიტრიდატის ტახტიდგან ჩამოგდება არ შეიძლებოდა, შარსმანმა საქვეყნოდ გამოაცხადა, რომ მიტრიდატმა დაუშალა რომაელებს, რომ ისინი მოშეელებოდნენ იმას ალბანიელების დასაპყრობად. ამის შემდეგ უბრძანა თავის შეილს რადამისტს, რომ ამხედრებულ იყო სომხეთზე, გეგ

ლო იქიდგან მიტრიდატი და თე-
თონ გამეფებულიყო.

რადამისტის უეცრად თავს დასხ-
მისაგან შეშინებულმა მიტრიდატმა
დასტოვა ქალაქი და შევიდა ციხეში,
რომელსაც ერქო ზორნაფანი.

ამ ციხეში იდგნენ რომაელების
ჯარები და იმათ უფროსებად იყვნენ
სელია პოლიონი და ცენტურიონა
პასპერია. რადამისტი იმას გარს შე-
მოკრტყა და უნდოდა ძალად ხელით
აეღო, მაგრამ წაუხდა ეს ფიქრი. ამი-
სათვის იმან მოისყიდა ციხეში მყო-
ფი რომაელები და იმათ ძალა დაატა-
ნეს მიტრიდატს, რომ ის გამოსუ-
ლიყო და მისცემოდა ხელში მტერს.

მიტრიდატი გამოვიდა და მიეცა
ხელში რადამისტის კეთილ-გონიერე-
ბასა და შებრალებას. იმათ ჯერ ერ-
თმანერთი მოიკითხეს, მერმე გადაე-
ხვიდნენ და აკოცეს. შემდეგ მოამზა-
დებინეს ტყეში მსხვერპლი და იქ
იმათ ერთმანერთისათვის უნდა შეე-
ფიცნათ, რომ ისინი მშვიდობიანად
იცხოვრებენ. მართველ ხალხს ამ
დროს ისრეთი ჩვეულება ჰქონდა,
რომ ყოველს მარჯვე ომის შემდეგ
გამარჯვებული მეფე და დამარცხე-
ბული შეიყრებოდნენ ტყეში მომ-
ზადებულ მსხვერპლის წინაშე; აქ
მხლებლები ცხენის ძუთ შეუტყრი-
დნენ მეფეებს მარჯვენა ხელების
ცერს თითებს ისრე მაგრად, რომ
იქიდგან სისხლი გამოხეთქდა, მერ-
მე ორივე მეზავე პირნი ერთმა-
ნერთის თითებიდგან დაიწყებდნენ
პირით სისხლის წაწვენას. ამას რომ
გაათაყებდნენ, მერმე სხვერპლს შეს-
წირავდნენ და ასრე გაათაყებდნენ
დაზავებას. ეს ზავი ძალიან გული-
თადად ირაცხებოდა დაზავებულების
შორის; მაგრამ რადამისტმა რომ გა-
ათაყა ეს წესი, უბრძანა თავის კა-
ციებს, შეაკრეფინა მიტრიდატი ჯა-
ჭით და ჩააგდო საპყრობილეში;
მერმე დაატყინა იმისი ცოლ-შვილიც,
დააწვინეს ყველანი მიწაზე და ამო-
ხოცეს ბარგის ქვეშ.

სირიის მმართველმა შმიდა ქეა-
რატმა რომ შეიტყო ასრე უწყალოდ
და უღმერთოდ მიტრიდატის დამისი
ცოლ-შვილის ამოწყვეტა, ძალიან
ეწყინა და სთხოვა შარსმანს, რომ
გაეყვანა სომხეთიდან თავისი შვი-

ლი. შარსმანმა იმას ყური არ უგდო.
ამ დროს რადამისტმა დაიდგა თავ-
ზე სომხეთის სამეფო გვირგვინი.
ამის კურთხევაში დაესწრო ძაბადუ-
კისის მთავარი იული პელიგნუსი,
რომელიც მოვიდა რადამისტთან და
ურჩივა, რომ მეფედ კურთხეული-
ყო. ამ დროს ის მეფის მცველებში
ერია. ასრე გახდა რადამისტი სომ-
ხეთის მეფედ.

მაგრამ პართიის მეფემ შოლოგეზ-
მა ის არ მოასვენა: შეწყარა ჯარები,
რადამისტი გააგდო სომხეთიდან და
ჰსურდა თავის ძმის ტირიდატის გა-
მეფება, მაგრამ ზამთარი დიდი დად-
გა და ვერ აღისრულა თავისი გული-
თადი წადილი. ის რომ სომხეთიდან
გავიდა, რადამისტი მოვიდა ისევ
სომხეთში და ძალიან სასტიკად და-
საჯა სომხელები, რომ ისინი იმის მო-
ღალატენი არიან. ამისა გამო მოთ-
მინებიდგან გამოსული სომხელები გარს
შემოეხვიდნენ რადამისტის სასახლეს
და ჰლომოდით იმისი მოკვლა; მაგ-
რამ იმან აიყვანა თავისი ცოლი ზი-
ნობია და საჩქაროდ გამოემგზავრა
საქართველოსკენ. ძალიან ჩქარის
სიარულისა გამო იმისი ორსული
ცოლი შეწუხდა და აღარ შეეძლო
მგზავრობა. რადამისტი შეშინდა, რომ
ცოლით ცოცხალი არ ჩაუვარდეთ
სომხებს ხელში, ჩაჰკრა თავისივე ხე-
ლით იმას მკერდში ხანჯალი, გადა-
აგდო არაქრის მდინარეში და თეი-
თონ გამოექანა საქართველოში.

რადამისტი დღის შემდეგ ის იპო-
ვეს მემკვთარეებმა ცივის წყლისა
გამო გრძნობაზე მოსული და მოი-
ყვანეს მეფე შარსმანის სასახლეში.

ამის შემდეგ იმპერატორმა ნერო-
ნმა ტირიდატი დაამტკიცა სომხეთის
ტახტზე. ამ დროს შარსმანმა მოჰ-
კლა თავისი შვილი რადამისტი, რად-
გან ეშინოდა, რომ მიღალატებდა
და ამით გაიგო ნერონის გულიცა.
ამისათვის ნერონმა იმას მისცა რა-
მოდენიმე ნაწილი სომხეთისა.

ამ ისტორიული შემთხვევებით
ისარგებლა საფრანგეთის მწერალმა
პრევილონმა და დასწერა ტრადედია
სახელად „რადამისტი“.

შვილის სიკვდილის შემდეგ შარ-
სმანი გაარხინდა და დაიწყო თავის

სამეფოს კეთილ-დღეობაზე ზრუნვა.
იმან წინანდელზე უფრო გააძლია
მცხეთა და სიკვდილამდე იმეფა მშვი-
დობიანად. ის მოკვდა 60 წელს შრ.
დაბ. შემდეგ; მაგრამ ძალიან ცუდი
ჰქმნა, რომ სიკვდილის წინად თავი-
სი შვილი ბარტომი მე-II და მარ-
თამი მე-II ორივენი მცხეთაში მე-
ფედ დასვა.

ინგილო ჯანაშვილი

განცხადება

მე თუქცა დღემდისინაც მქონდა
ქართული წიგნები და ვაერ-
ცელებდი შორაპნის უეზდში,
მაგრამ დღეს იმდენი მოთხოვნილე-
ბა არის ქართული წიგნებისა, რომ
არ შეიძლება ყველა მოთხოვნილე-
ბი დამეკმაყოფილება. თუმცა მო-
აქვს ქალაქიდან სხვა და სხვა პი-
რებს წიგნები და ჰყიდიან აქ-იქ
სოფლებში, მაგრამ ერთობ ძვირად
და უსინდისოთ. ამისათვის მე დღეს
შემდეგ მსურს მოვიპოვო ყოველ-
გვარი წიგნები ნამეტურ ქართული
და მასთან რუსული წიგნებიც და
ქართული საეკლესიოც, რომელ-
ნიც ჩემგან გაიყიდებიან იმ ფასად
რაც ფასი თვითონ ქალა-
ქის წიგნების მაღაზიებში
იქნება მათზე დადებული.

ზანეცხადებ რა ამას, ესთხოვ ქარ-
თული წიგნების მაღაზიების პატრო-
ნებს გამომიგზავნონ, მათი წიგნების
კატალოგი და დაიჭირონ ჩემთან სა-
ქმე და საზოგადოებას შორაპნის
უეზდში შეუძლიანთ ჩემგან იყი-
დონ ყოველ გვარი ქართული წი-
გნები იმ ფასად, რაც ფასი მათზე
იქმნება დადებული გამამკემლებთა-
გან.

მღვდელი დავით დამბაშიძე.

იმავედგა და მცირე ხანში გამო-
ვა ბეჭდიდამ „სახელმძღვანელო
წიგნი სოფლის მღვდელმთავრის
შესრულების დროს მათგან საიდუ-
მლო ქორწინებისა და ნათლის ღე-
ბისა. დამატებითა სხვა და სხვა მღვ-
დლისაგან მისაცემი მოწმობაების, სა-
ეკლესიო საბუთების, წარმოების

ფორმებთა და ასოებზე დაწერილი
ყველა წმიდანების სახელობითა—
სამათ სქესისა ცალკე და მღვდლისა—
ცალკე, ჩვენებითა მათი დღესასწაულო-
ბის დროთა.

სარგებლოდ და საჭიროდ იცნო ყვე-
ლა მღვდლებთათვის მრთელი საქარ-
თველო საექსარხოლოში.

შედგენილი მღვდლის დავით
დამბაშიძისაგან.

ეს წიგნი განიხილა უწყინდესის
და უმართებულესის სინოდის საქარ-
თველო იმერეთის კანტორამ და სა

ისჯილება

ძალანდაძის და მართანოვის წიგ-
ნის მაღაზიაში ძუკის ხილზე პ. შმი-
კაშვილის გამოცემანი:

გრიგოლ ორბე- ლიანის ლექსები

შასი ათი შაური

სიბრძნე სისრუ- ის წიგნი

თქმული

საბა ორბელიანისაგან

შასი ათი შაური

მრთს ნემეცის ძალს ჰსურს აი-
ყვანოს ახალგაზდა შაგირდები ნე-
მეცურისა და ფრანცუზულ-
ი ენის სასწავლებელად.

შაგირდები ივლიან ამ ქალთან
ყოველ დღე დილიდამ შუადღემდ
ანუ ნასადილევიდამ საღამომდ.

შეუძლიან აგრეთვე უროკებზე
თვითონაც იაროს.

შასი: თითო შაგირდისათვის თვე-
ში ხუთი მანეთი.

მსურველთ შეუძლიანთ შემდეგის
აღრესით მიმართონ: თფილისში, ან-
ჩის ხატის უბანში, ბრძელის სახლებ-
ში და აგრეთვე „დროების“ რედაქ-
ციაში. (3-2)

დაიბეჭდა და ისყიდება
თამარ სამართველოს
ბატონისშვილის

ისტორიული რომანი
მ. რჩეულოვისა.

თფილისში: მელიქიშვილის და
ახ. სტამბაში და მნფაჯანის
წიგნის მაღაზიაში.

შასი ყველგან ექვსი შაური.

რ.პ. ზვ.ა.	დილა.	საღამ.	II კ.	III კ.	ცეცხლის გემები	შოშა	ბირჟა	მან. კაპ	მაზანდა	მან. კაპ
თფილისი	9 36	4 54			ა) შოთილდამ:	ა) თფილისი დამ:	პეტერბურგი, 19 გიორგ.		თფილისი, 22 გიორგ.	
მცხეთა			68	38	მდისიკენ—ხუთშაბ. შუადღეზე.	სამზღვარ გარეთ, შუთაისს, რუსეთს				
ბორი	12 21	8 41	2 40	1 23	სტამბოლს—კვირაობით დილას.	ყოველ დღე კვირას გარდა. ზუგდ.				
ხ.შური	2	11 10	3 92	2 18	ბ) სოხუმიდამ:	ოთხშ., მსურგეთს—პარასკ. და				
ბეჟათუბანი			4 42	2 46	შოთს—ოთხშაბათს, დილით.	ორშაბ. ბაქოს—ორშ. სამშაფ. და				
შვირილა			5 81	3 23	მდესას—ოთხშაბათს, შუადღეზე.	შაბ. ბახეთს—სამშ. და შაბ.				
შუთაისი	8 23		6 75	3 75	შოთილდამ: I II III	ბ) შუთაისი დამ:				
სამტრედია			7 73	4 29	სოხუმამდი . 4 3 1	თფილისისა და შოთისაკენ—ყო-				
ახ.-სენაკი			8 57	4 76	ქერჩამდი . 20 50 15 50 5	ველ დღე, კვირას გარდა. მსურ-				
შოთი	11 44		9 75	5 42	ტავანროგ . 34 27 8 60	გეთს—ორშ. და პარასკ. ზუგდიდს				
					მდესამდი. 38 30 9 60	—ოთხშაბ.				
შოთი	8 40				ბ) გორი დამ.					
ახ.-სენაკი			1 18	66	შოველგან ყოველ დღე, კვირას					
სამტრედია			2 61	14	გარდა.					
შუთაისი	11 51		3 41	69	დ) შოთი დამ:					
შვირილა			3 98	21	შოველგან ყოველ დღე, კვი-					
ბეჟათუბანი			5 33	2 96	რას გარდა.					
ხ.შური	5 41	1 65	8 43	24	წიგნის გაგზავნა რუსეთში					
ბორი	7 23	3 67	3 64	9	და სამზღვარ გარეთ;					
მცხეთა			9 85	4	ლია წიგნის 4					
თფილისი	10 16	7 24	9 75	5 42	დამეჭდილის (სამი მისხალი) . 8					